

Uusien henkilökohtaisten kaasumittareiden tietoturvallinen ja työntekijät huomioiva käyttöönotto ja käyttö

Kaasuhälytint on työturvallisuuden apuväline. Nykymittareissa on useita uusia ominaisuuksia, joihin työnantajan ja työntekijöiden on tärkeää tutustua. Ne liittyvät kaasuvaarasta ilmoittamisen ohella esimerkiksi paikantamiseen ja altistumiseen liittyvien tietojen siirtymiseen laitevalmistajien pilvipalveluihin. Varmista uudenlaisten mittarien työntekijät huomioiva oikea ja tietoturvallinen käyttö oheisia ohjeita noudattamalla.

Henkilökohtaiset kaasuhälyttimet on suunniteltu varoittamaan työntekijää työilmassa olevasta kaasuvaarasta. Kaasuhälyttimissä kaasuvaarasta kertovat mittarin vilkkuvat valot ja kova ääni. Mittarin vilkkuvat valot ja kova hälytysääni ovat merkinä siitä, että olet altistumassa kaasulle ja kaasuvaarallisesta tilasta tulisi siirtyä puhtaampaan kaasuvaarattomaan tilaan.

Markkinoille on tullut uusia kaasuhälyttimiä, jotka paitsi varoittavat työntekijöitä kaasuvaaroista myös keräävät monenlaista tietoa käyttäjistä.

Jotkin mittarit ilmoittavat kaasuvaaran lisäksi myös muita tietoja, kuten kaatumisia ja paikannustietoja. Samalla kertyy paljon erilaisia tietoja käyttäjistä erilisten sensorien avulla. On tärkeää olla tietoinen tietojen tallentumisesta esimerkiksi pilvipalveluihin ja tarvittaessa myös estää turhan tiedon tallentuminen.

Uudet teknologiat tuovat mukanaan myös haasteita liittyen työntekijöiden yksityisyyteen ja tiedonkeruun luottamuksellisuuteen. Jotta työntekijät ottaisivat uuden sensoriteknologian mahdollisimman hyvin vastaan ja käyttöön, olisi hyvä perustaa käyttö työntekijöiden

vapaaehtoisuuteen, ei pakkoon. Lisäksi työntekijöille tulisi tehdä läpinäkyvästi selväksi mitä ja miksi kaikkea dataa käytetään ja varmistaa, että dataa kerätään vain työaikana.

MILLAISIA MITTAREITA ON TARJOLLA?

Nykyään on käytössä ominaisuuksiltaan hyvin erilaisia kaasumittareita. Osa mittareista on sellaisia, että ne hälyttävät kaasuvaarasta valoin ja äänellä ja tallentavat kaasupitoisuustuloksia mittarin muistiin. Näistä mittareista kaasupitoisuudet voi purkaa tietokoneohjelman avulla.

Markkinoille on tullut hiljattain uusia kaasuhälyttimiä, jotka varoittavat edelleen työntekijöitä kaasuvaaroista, mutta sisältävät myös uusia ominaisuuksia. Ne liittyvät työntekijän kaatumisen, liikkumattomuuden tai putoamisen havaitsemiseen sekä työntekijän paikantamiseen.

Aikaisemmista kaasuhälyttimistä poiketen nämä uudet hälyttimet siirtävät altistumis-, tapaturma- ja paikannustietoja laitevalmistajien pilvipalveluihin, joista työntekijän tietoja voi katsoa tai seurata palveluun kirjautumisen jälkeen lähes reaaliaikaisesti.

Ennen uusien laitteiden käyttöönottoa

TYÖNANTAJA, KIINNITÄ HUOMIOTA SEURAAVIIN ASIOIHIN:

- Osoittaako riskinarviointi, että yrityksessäsi on kaasuvaarallisia tiloja ja onko tietoa, mille kaasuille tiloissa on mahdollista altistua?
 - Työskennelläänkö kaasuvaarallisissa tiloissa yksin ja onko pohdittu miten työntekijän turvallisuus taataan yksintyöskentelyn aikana? Kaasuhälyttimet on hankittava riskinarvioinnin perusteella.
 - Minkälaisia kaasuhälyttimiä tarvitset? Riittävätkö perinteiset hälyttimet, jotka varoittavat kaasuvaaroista vai tarvitsetko hälyttimeen uusia ominaisuuksia, kuten työntekijän paikannuksen tai tapaturmista, kuten kompastumisesta ilmoittavan hälyttimen?
 - Kaasuhälyttimiä on saatavana usealta eri laite-toimittajalta. Tutustu eri valmistajan laitteisiin ja kiinnitä huomioita mm. seuraaviin seikkoihin: laitteiden hinta, huollon toteutus, huoltoväli ja hinta, laitteiden akun kesto, laitteiden lataaminen, niiden tarkastus tai kalibrointi ja tämän kustannukset, varaosien saatavuus, käyttöohjeiden selkeys ja laitteen käyttöikä.
 - Jos päädyt laitteisiin, joissa on uusia ominaisuuksia kuten paikannus ja tietojen tallennus pilvipalveluun, pohdi jo ennen laitteiden hankintaa seuraavia asioita:
 - Miten pilvipalvelua käytetään ja mitä tietoja laite tallentaa?
 - Onko pilvipalvelun käyttöön selkeitä ja ymmärrettäviä ohjeita?
 - Onko sinulla mahdollisuus vaikuttaa siihen, mitä tietoa pilvipalveluun kerääntyy?
- Onko pilvipalvelun käytön tarkoitus kerätä esimerkiksi altistumistietoa?
 - Kenellä on oikeus katsoa ja käyttää altistumis-, paikannus-, tapaturma- ja laitetietoja pilvipalvelusta: työntekijät, työnantajat ja laitevalmistaja? Tämä tulisi tuoda myös työntekijöiden tietoon.
 - Miten mittarit nimetään pilvipalveluun? Huomaathan, että paikannustiedon yhdistäminen tunnistettavissa olevaan työntekijään on henkilötieto, ja henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava aina tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita.
 - Miten pitkään tiedot ovat käytettävissä pilvipalveluissa?
 - Onko datan käyttö maksullista?
 - Minne tiedot on fyysisesti tallennettu ja missä dataserverit sijaitsevat (EU/USA)?
 - Miten häiriötöntä pilvipalvelun käyttö on?
 - Miten tieto on salattu?
 - Mitä tuntemuksia laitteiden uudet ominaisuudet työntekijöissä herättävät ja ovatko he valmiita käyttämään kyseisiä laitteita työssään?
- Kun päädyt tietyn laite-toimittajan laitteeseen pohdi:
 - Voitko kokeilla laitetta ja siihen liittyviä ohjelmistoja/pilvipalveluita ennen ostopäätöksen tekoa?
 - Saatko laitteiden käyttöönottoon tukea laite-toimittajalta?

Pelkkä kaasumittarin käyttö ei ratkaise työympäristön ongelmia eikä välttämättä takaa turvallisuutta yksin työskentelyssä.

LAITTEIDEN KÄYTÖN TESTAUS

7. Kun teet ostopäätöksen, osta aluksi muutama laite ja testaa onko laite käyttöösi soveltuva.
8. Laitteiden käyttöönotossa tulisi ottaa huomioon seuraavia asioita:
 - Testaa laitteen toimintaa omassa työympäristössäsi. Tutustu laitteen toimintaan ja säätöihin huolellisesti. Selvitä laitteen mittauseriaate ja mahdolliset rajoitteet.
 - Säädä laitteen asetukset sellaisiksi, ettei laite kerää tarpeetonta tietoa eikä tallenna tarpeettomasti henkilötietoja.
 - Säädä mahdollisuuksien mukaan laitteen asetukset sellaisiksi, ettei tarpeettomia häilytyksiä aiheudu.
 - Jos laitteessa on paikannustoiminto, selvitä toimiiko paikannus työympäristössä ja onko siinä paikannusvirheitä tai katveita.
 - Pohdi, miten laitteiden lataus ja kalibrointi järjestetään.
 - Pohdi, miten käytössä rikkoutuneiden laitteiden kanssa toimitaan.
 - Huomaa, ettei paikannustieto sisällä korkeustietoa (esim. työskentely monikerroksisissa rakennuksissa). Työntekijän kerroksissa työskentelyn aikana turvallisuus on varmistettava esimerkiksi radiopuhelimella tai tiedettävä muuten missä työntekijä työskentelee (ilmoitus valvomoon) tai muulla tavalla (pareittain työskentely).

LAITTEIDEN KÄYTTÖÖNOTTO JA KÄYTTÖ

1. Järjestä laitteen käyttökoulutus työntekijöille ennen laitteiden käyttöönottoa.
 - Käyttökoulutuksessa on kerrottava työntekijöille, miksi laitetta käytetään, mitä tietoa laite kerää, milloin laite kerää tietoa ja mihin tietoa käytetään, kenellä on oikeus laitetietoja katsoa tai missä tilanteessa laitetietoja katsotaan.
 - On myös hyvä kertoa, mitä hyötyä työntekijöille tai työpaikalle laitteiden käytöstä on.
2. Huolehdi, että laitteen käyttöön on saatavilla selkeä ohje.
3. Muista, että laitteen käytön on hyvä perustua työntekijöiden vapaaehtoisuuteen, ei pakoon.
 - Jos laitteen käyttö herättää huolta, on hyvä miettiä korvaavaa laitetta tai sitä, voiko laiteasetukset säätää niin, ettei laitteen käyttö enää aiheuta huolta.
4. Käytä ainoastaan sellaista kaasumittaria, joka on työtehtävässäsi tarpeellinen tai pakollinen ja joka on pumpputestattu, kalibroitu ja säännöllisen huollon piirissä.

Malliratkaisun laadinnassa on hyödynnetty oheisia lähteitä:

1. Mikä on henkilötieto? | Tietosuojavaltuutetun toimisto
2. Henkilötietojen käsittely | Tietosuojavaltuutetun toimisto